

Відділ освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради
Бібрський опорний ліцей ім.Уляни Кравченко

Гула Р.М.
Збірник диктантів
з української мови

(до 300-річчя Григорія Сковороди)

5-11 класи

Бібрка 2023

Гула Р.М. Збірник диктантів з української мови (до 300-річчя Григорія Сковороди). 5-11 класи. – Бібрський опорний ліцей ім.Уляни Кравченко, 2023. – 20 с.

Збірник містить 27 диктантів з української мови для 5-11 класів. Тут цікаві, пізнавальні тексти художнього та публіцистичного стилів про відомого мислителя Г.Сковороду, а також власне його твори або уривки з них. Укладено відповідно до вимог чинної програми. Підготовлено за матеріалами з відкритих джерел.

Рекоменовано для опрацювання вчителями – словесниками та здобувачами освіти.

Рецензент: Чабан В.М., заступник керівника Бібрського опорного ліцею ім.Уляни Кравченко, відповідальна за методичний супровід української мови, української та зарубіжної літератури, учитель української мови та літератури.

Відповідальний за випуск: Микитів К.С., головний спеціаліст відділу освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради.

Матеріали схвалено на засіданні методичної ради відділу освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради

Протокол № від 24.02.2023

Комп'ютерна верстка: Гула Р.М.

ЗМІСТ

1. Передмова.....	4
2. Критерії оцінювання диктантів.....	4
3. Афоризми.....	5
4. Диктанти	
5 клас.....	6
6 клас.....	7
7 клас.....	8
8 клас.....	9
9 клас.....	13
10 клас.....	16
11 клас.....	17
5. Список використаної літератури.....	22

ПЕРЕДМОВА

Освіта – це вид гігієни.

*Письмо з помилками –
то як невидимі руки чи зуби.*

Василь Стус

Освічена людина завжди викликає повагу, зацікавленість, має авторитет. Ознакою освіченості є **грамотне письмо**. Це як візитна картка кожного з нас. Формується і вдосконалюється така навичка під час написання різних видів диктантів.

Диктант (з латинської мови - «говорити для записування») – це письмова робота, вправа для перевірки грамотності й засвоєння правил правопису. Однак мета його - не лише перевіряти знання з орфографії та пунктуації, але й спонукати людей красиво, образно, емоційно, захопливо розмовляти, спілкуватися українською мовою, вдосконалювати свою обізнаність і культуру, формувати світогляд, уважність, зосередженість, пам'ять та дикцію.

Критерії оцінювання диктанту

Оцінка	Кількість помилок
«12»	- 0
«11»	- 1(негруба)
«10»	- 1
«9»	- 1+1(негруба)
«8»	- 3
«7»	- 4
«6»	- 5-6
«5»	- 7-8
«4»	- 9-10
«3»	- 11-12
«2»	- 13-14
«1»	- 15-16 і більше

Афоризми Григорія Сковороди

Бери вершину і матимеш середину.

З усіх утрат втрата часу найтяжча.

Коли не можу нічим любій Вітчизні прислужитися, в кожному разі з усієї сили намагатимуся нікому ні в чому не шкодити.

Більше думай і тоді вирішуй.

З видимого пізнавай невидиме.

Не той дурний, хто не знає, але той, хто знати не хоче.

Хто соромиться визнати недоліки свої, той з часом безсоромно виправдовуватиме своє невігластво, яке є найбільшою вадою.

Хто швидко приліплюється до нової думки, той швидко від неї і відпадає.

Життя наше – це подорож, а дружня бесіда – це візок, що полегшує мандрівников і дорогу.

Чисте небо не боїться блискавки та грому.

Що швидко запалюється, те раптово гасне.

Чи не дивина, що один у багатстві бідний, а інший у бідності багатий?

Що вподобав, на те й перетворився.

Наступний, весело освітлений день – плід учорашнього, так само як добра старість - нагорода гарної юності.

Ні про що не турбуватись, ні за чим не турбуватись – значить не жити, а бути мертвим, адже турбота – рух душі, а життя – се рух.

Шукаємо щастя по країнах, століттях, а воно скрізь і завжди з нами; як риба в воді, так і ми в ньому, і воно біля нас шукає нас самих. Нема його ніде від того, що воно скрізь.

Воно схоже до сонячного сяйва – відхили лише вхід у душу свою.

Зробимо світ кращий, сотворімо день веселіший.

Мені моя сопілка і вівця дорожчі від царського вінця.

Щасливий, кому вдалося знайти щасливе життя, але щасливіший, хто вміє користуватися ним.

1. Сковорода — новатор профорієнтації

5 клас

Сковорода найбільше відомий нам своєю філософією спорідненої праці. Ця ідея була бунтівна і новаторська для його часу. Батьки споконвіку вважали, що знають краще за дітей, яка професія престижна і успішна. Філософ наполягав, що слід робити в житті те, що приносить людині радість і щастя. Він казав: «Цілком мертва людська душа, яка не вдалася до свого природного діла. Я безнастанно говорив це молодим, щоб випробовували свою природу. Шкода, що батьки не карбують цього на серці сином. Звідси-бо й буває, що військову роту веде той, хто повинен би сидіти в оркестрі».

88 слів

3 просторів Інтернету

2. Сковорода — чайлдфрі

5 клас

Григорій Сковорода свідомо вирішив не пов'язувати себе шлюбом та родинними обов'язками. Кажуть, він навіть втік з-під вінця в день свого одруження. Правда це чи ні, однак Сковорода мав дуже глибоке розуміння виховання дітей. Сучасним батькам Сковорода радить: «Є два головних батьківських обов'язки: благо родити і благо навчити». Роль батьків філософ метафорично порівнює з деревом та плодами: «Як від яблуні соки до гілок її течуть, так батьківський дух і норов переходить до дітей, аж поки ті не відійдуть і самі не вкореняться».

Чайлдфрі – люди, які свідомо не бажують мати сім'ю та дітей.

92 слова

3 просторів Інтернету

3. Сковорода — учень – індиго

5 клас

Григорій народився в козацькій родині, де дбали про освіту дітей. Його старший брат Степан навчався в Польщі, а Григорія в 7 років віддали в початкову дяківську школу. Сьогодні таку дитину назвали б «індиго». Окрім шкільної науки, малий Григорій навчався музичної грамоти та гри на різноманітних інструментах, був солістом у церковному хорі. До Києво-Могилянської академії вступив, коли йому було 16 років, і опанував тут 5 іноземних мов. Згодом Сковорода у своїх листах до учня Михайла Ковалинського дасть йому поради, як досягти успіхів у навчанні.

Вони такі: знання грецької і римської літератури, втеча від юрби і мирських справ, зневага до багатства, піст і помірність.

Діти індиго – це обдаровані діти, які нібито мають надзвичайні здібності.

103 слова

З просторів Інтернету

4

5 клас

Зі своєї творчої спадщини Григорій Сковорода залишив збірку ліричних поезій “Сад божественних пісень”, книгу “Байки харківські”. До речі, це перша в українській літературі збірка оригінальних байок. А ще написав філософські трактати, притчі та безліч мудрих афоризмів. Прагнув збудити «мислячу силу» у нас, у свого народу, пробудити все найкраще, закладене природою й Богом, і розвивати, долучаючи до цінностей вищих і вічних.

Можливо, форма творів Григорія Сковороди сьогодні здається дещо архаїчною, застарілою, але свого часу вона була досить новаторською. Іван Франко, до речі, відзначив, що його байки глибокі за змістом, захопливо розказані і написані гарною і навіть граціозною мовою. Цікаво те, що мораль письменник називає **силою**.

104 слова

З просторів Інтернету

5. Сковорода — вчитель – змінотворець

6 клас

Кар’єру педагога Сковорода розпочав у колегіумі в Переяславі, тут він викладав поетику. Але робив це за власною програмою, нехтуючи усталеними методами, тож невдовзі його звільнили. Ще в середині 18-го століття Сковорода застосовував принцип вербальних оцінок: ставив учням не бали, а писав короткий фідбек на кшталт «справжнє безглуздя» або «досить гострий», «зрозумілий». Попри відверті коментарі Сковороди, студенти його дуже любили та поважали. Викладаючи пізніше у Харківському колегіумі, Сковорода запрошував студентів до себе додому, був з ними в дружніх стосунках. У своїй педагогіці спирався на принцип природності. Казав так: «Яблуню не вчи родити яблука, вже сама природа її навчила... Учитель і лікар — не лікар і вчитель, а тільки служитель природи».

108 слів

З просторів Інтернету

6. З передмови до збірки «Байки харківські»

6 клас

Люб'язний приятелю!

На сьомому десятку, полишивши вчительську посаду й усамітнившись у лісах, полях, садах, селах, хуторах та пісках, що лежать поблизу Харкова, навчав я себе добродіюванню і студіював Біблію, тоді ж написав півтора десятка байок. А сього року в селі Бабаях примножив їх .

Здавалося мені, що ти завжди присутній, схвалюєш мої думки і разом до них зі мною причащаєшся. Дарую ж тобі три десятки байок, тобі й подібним до тебе!

Тут - істина. Друже мій! Не зневажай байкарства!

Прийми ж, люб'язний приятелю, щирим серцем від твого друга сю небезсмаковиту думку його воду. В єдності думок і полягає справжня дружба. Все не наше все загине. І самі тіла наші. Будьмо ж дружні! Хай тебе Бог благословить!

Люб'язний приятелю! Твій вірний слуга...

118 слів

За Г.Сковородою

7. Сковорода — студент-хіпстер

7 клас

У Києво-Могилянській академії Григорій Сковорода навчався з перервами протягом 10 років. Проте так і не отримав диплом про вищу освіту. Річ у тім, що він найбільше цінував власну свободу і брав участь, як би ми сьогодні сказали, у багатьох проєктах. Філософські студії йому довелося перервати на кілька років, щоб співати в придворній царській хоровій капелі. Як і годиться справжньому хіпстеру, Сковорода зневажав високі титули і посади. За переказами, він зверхньо і самовпевнено відповів імператриці Катерині II, коли та запитала, чому він їй не вклонився: «Не бажав я тебе бачити, ти сама захотіла на мене подивитися. А як же ти мене роздивишся, якщо я перед тобою удвоє зігнуся?»

Хіпстери – це молодіжна група, представники якої цікавляться елітарною культурою, мистецтвом, модою, сучасною літературою.

120 слів

З просторів Інтернету

8. Сковорода — сучасний коуч

7 клас

Як відомо, Григорій Сковорода мав чимало конфліктів із представниками влади й тодішніми освітніми управлінцями. Тому філософ вирішив навчати свого найкращого учня Михайла Ковалинського дистанційно. У листах до нього Сковорода дає настанови та мотивує Михайла в дусі сучасних коучів. Він підбадьорює, пише, що вірить у сили і талант свого учня: «Вправи через помилки ведуть нас до витонченості письма». Сковорода також спонукає Михайла мислити, а не зазубрювати науку з книжок: «Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестає учитись, хоча б зовні він і здавався бездіяльним. Не розум із книг, а книги із розуму народилися. Хто очистив свій розум чистими роздумами про істину, той подібний до дбайливого господаря, що викопав у своєму домі джерело чистої води».

Коуч - це людина, яка допомагає іншим розкрити потенціал, розвивати здібності.

120 слів

З просторів Інтернету

9

8 клас

Григорію Савичу Сковороді пропонували чини, високі посади, кар'єру, гроші, почесні, однак це його ніколи не приваблювало, він прагнув зберегти свою совість і моральну чистоту. «Мені сопілка і вівця - дорожчі царського вінця», - відповідав мудрець. Так став мандрівним педагогом-просвітителем.

Весь вільний час любив проводити в полях і гаях. На сон залишав не більше чотирьох годин. Жив за сонцем: вставав, коли воно сходило, а коли заходило за обрій, давав спочинок натрудженому тілу. У простому одязі, свиті, із сопілкою, торбою з книжками, рукописами та ціпком ішов, куди хотів.

Улюблена його книга—Біблія. Був суворим вегетаріанцем: їв тільки овочі, молоко, сир, та й то лише раз на день, по сході сонця. Але ніколи не втрачав доброго настрою, веселості й доброзичливості, за що його всі любили й шукали з ним товариства. Коли щось дарували, він завжди казав: "Віддайте бідним".

134 слова

З просторів Інтернету

10. Діалог (за байкою "Бджола та Шершень")

8 клас

Зустрілися якось Бджола та Шершень.

- Скажи мені, Бджоло, чого ти така дурна? Чи знаєш ти, що плоди твоєї праці не стільки тобі самій, як людям корисні, а тобі часто і шкодять, приносячи замість нагороди смерть; однак не перестаєш через дурість свою збирати мед. Багато у вас голів, але всі безмозкі, - зневажливо мовив Шершень.
- Ти поважний дурень, пане раднику. Мед любить їсти й ведмідь, а Шершень теж не проти того. І ми могли б по-зłodійському добувати, як часом ваша братія й робить, коли б ми лише їсти любили. Але нам незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені і будемо такі, доки не помremo, - промовила Бджола.

Шершень — це образ людей, котрі живуть крадіжкою чужого і народжені на те тільки, щоб їсти, пити. А бджола — се символ мудрої людини, яка у природженому ділі трудиться.

136 слів

За Г.Сковородою

11. Діалог (за байкою "Чиж і Щиглик")

8 клас

Чиж, вилетівши на волю, зустрівся з давнім своїм приятелем Щиглем, і той спитав його:

- Як ти, мій друже, звільнився? Розкажи мені!
- Дивом. Багатий турок приїхав у наше місто і, прогулюючись задля цікавості по торговиці, зайшов у наш пташиний ряд, де ми висіли в клітках одного господаря. Турок довго дивився зі співчуттям, як ми одне перед одним виспівували, і спитав нарешті, скільки грошей господар хоче за нас. Той запросив двадцять п'ять карбованців. Покупець, не кажучи й слова, заплатив гроші, звелів подавати собі по клітці й випускав нас на волю, тішачись і задоволено позираючи, як ми розлітались.
- А що ж тебе замануло в неволю? - спитав Щиглик.
- Солодкий харч та гарна клітка, - відповів Чиж. - Тепер, доки житиму, дякуватиму Богові такою пісенькою: «Краще вже сухар з водою, аніж цукор із бідою».

128 слів

За Г.Сковородою

12. Діалог (за байкою "Дві курки")

8 клас

Випало якось Дикій Куркій залетіти до Домашньої.

- І як це ти, сестрице, у лісах живеш? - спитала та, що жила вдома.
- А точнісінько так, як інші лісові птахи. Годує мене той самий Бог, що й диких голубів, - промовила Дика.
- Вони ж можуть добре літати,— проказала господиня.
- Це так, однак і я можу літати й цілком задоволена своїми крильми.
- Ось у це, сестрице, я ніяк не можу повірити, бо я ледве-ледве можу перелетіти он до того сарая.
- Не перечу, голубонько моя, ви змалку, як тільки народились, зволите на подвір'ї гній гребти, а я щодень мушу набувати досвіду літати.

Багато хто, не маючи сили щось зробити, не вірить, що можуть те інші. Практика без природженості безглузда.

113 слів

За Г.Сковородою

13

8 клас

3 грудня виповнюється 300 років від дня народження українського філософа, просвітителя - гуманіста, поета Григорія Сковороди. Пам'ятник Сковороді на Подолі є особливим місцем у Києві, туди часто приходять, щоб погомоніти зі Савичем, запитати у Варсави (сина Сави), набратися сили, а ще – щоб привітати.

Дослідники життя і вчення Григорія Сковороди сходяться на тому, що Варсаві якимось чином вдається залишатися близьким і сучасним для нових поколінь попри те, що вже змінилися кілька епох. У кожній новій генерації знаходяться люди, які мають Сковороду «за свого», люблять його як друга і шанують як учителя.

Найпростіше, але далеко не вичерпне пояснення цьому може полягати в тому, що Сковорода шукав і, вочевидь, знайшов відповіді на запитання, які ніколи не втратять актуальності: що таке щастя? як бути щасливим? що таке блага життя?

125 слів

З просторів Інтернету

9 листопада день пам'яті Григорія Сковороди - видатного українського просвітителя-гуманіста, філософа, богослова, поета, педагога. А 3 грудня відзначаємо 300 років від дня народження цього генія. Його постать є унікальною для України. Вічний мандрівник і безсрібник, Сковорода не лише залишив у спадок нащадкам свої твори та роздуми, але й дав рідкісний приклад життя людини, яка дозволила собі жити за покликом душі і навчала того ж інших.

Григорій Сковорода обрав стежу мандрівного філософа і протягом 25 років побував у багатьох містах і селах України, проповідуючи свої ідеї і світогляд. Через пісні, кантати і псалми він викладав свої філософські погляди, таврував соціальне зло, прославляв природу, волелюбність людини.

"Уподібнюйся пальмі: чим міцніше її стискає скеля, тим швидше і прекрасніше здійсмається вона догори", - говорив Григорій Сковорода. Не втратили актуальності ці слова Григорія Сковороди і в 21 столітті.

130 слів

З просторів Інтернету

Г. Сковорода був надзвичайно талановитою і водночас скромною особою – філософствував, писав твори і підручники, викладав богослов'я, грав на музичних інструментах, вивчав літературу доби Античності та Середньовіччя, знав багато мов: латинь, старогрецьку, староеврейську, польську, німецьку, російську. Постійно мандрував по містах і селах рідної Батьківщини й інших країн, пізнавав життя, традиції, культуру, вірування народів, розповідав у своїх творах про побачене й почуте.

Григорій Савич Сковорода народився 3 грудня 1722 р. в селі Чорнухи на Полтавщині в сім'ї малоземельного козака. Рано залишився сиротою. Виховував його чернець, певно, освічений чоловік, бо прищепив здібній дитині любов до науки. Ще малим хлопчиком він сприймав слово як музичний і живописний елемент. Слово було для нього ніби музика: пізнати, що там у книжках, сторінки яких укриті писемними знаками, було для нього те ж саме, що відчутти красу мелодії, насолодитися нею.

131 слово

З просторів Інтернету

В одному селі Григорій Сковорода лікував відставного майора. Його дочка, красуня Оленка, закохалася в поета, називала ніжним поетом-музикою. І він також її полюбив. Йшло до весілля, але Григорій вагався, чи зможе жити без мандрів, своїх книг, такої дорогої йому волі. Так і не одружився.

Важко повірити, але Сковорода передбачив свою смерть. У той день, коли йому виповнилося 72, він був веселий, балакучий. Вийшов у сад і край дороги почав копати яму. На питання друзів, що він таке робить, відповідав: "Та копаю собі могилу, бо прийшов мій час". Потім помився, переодягнувся в чисту сорочку, поклав під голову книжки та рукописи, ліг на лаві, вкрився свитиною та заснув навіки. Заповідав поховати себе на підвищенні біля гаю, а на могилі зробити напис: «Світ ловив мене, та не спіймав». Таким чином мудрець ще раз заявив про свою відданість духовному спасенному життю перед земними суєтністю і марнотою.

140 слів

З просторів Інтернету

17. Про «Всякому місту – звичай і права»

9 клас

У вірші "Всякому місту — звичай і права..." Г. Сковорода розмірковує над тим, що багато людей перебувають у полоні своїх згубних пристрастей, марно витрачають життя, обманюють інших, наживаються за їхній рахунок. У ліричного ж героя твору є одна турбота, один клопіт - як прожити життя чесно, по совісті. Але смерть нікого не пощадить: ні царя, ні мужика. І постати перед нею спокійно може лише той, у кого "совість, як чистий кришталь". Кожна строфа вірша закінчується однією думкою — про що має турбуватися людина. У творі багато перелічень, порівнянь, дотепних висловів, які характеризують марнославство людей. Цей вірш виконується як пісня, використаний Іваном Котляревським у п'єсі "Наталка Полтавка".

До Сковороди завжди тяглася молодь, про нього писали в листах, обговорювали його думки, навіть сперечалися щодо його мудрих висловлювань, які потім помандрували у світ афоризмів. Гучна слава про мандрівного філософа поширювалася при тому, що за життя із його творів не було надруковано нічого.

143 слова

З просторів Інтернету

18. Сковорода — мандрівний блогер

9 клас

У мандрах Григорій Сковорода провів понад 20 років: зупинявся у своїх знайомих та учнів, спав по 4 години на добу, грав на сопілці, багато писав, хоч за життя не видав жодної своєї книжки. Сьогодні ми б сказали, що він досяг вершини майндфулнесу — вмів насолоджуватися кожною миттю життя. У своїх творах саме цього і вчить нас: «Шукаємо щастя по сторонах, по віках, по станах. А воно скрізь і завжди з нами, як риба у воді, так ми в ньому. Не шукай його ніде, коли не знайдеш скрізь. Воно преподібне до сонячного сіяння: відкрий тільки вхід йому в душу свою».

“Мандрівна академія”, “людина-університет” своєї епохи. Це про Григорія Сковороду. За життя він не видав жодної книги. Натомість читачі його шукали самі, масово читали та цитували, переписували рукописи та пропагували їх. Про нього у творах згадував сам Тарас Шевченко: “Кругом листочки обведу та й списую Сковороду”.

146 слів

3 просторів Інтернету

19

9 клас

Григорій Савич Сковорода - геніальний мислитель світу, філософ, письменник, педагог. Він і через 300 років від дня народження залишається нашим сучасником, чії мудрі поради допомагають кожному.

Це велика людина, яка прославила Україну на весь світ. За способом життя він - чернець без ряси, мандрівник, самотник. За способом мислення - богослов, чії ідеї сягають такої глибини мудрості, до якої не дійшов ніхто інший. За способом діяння - учитель, проповідник, мандрівний університет. Великий оригінальний чоловік.

Його вітали архимандрити і єпископи, сільські священники і звичайні прості люди, прикуті своїми обов'язками до монастирів, церков, сіл, пасік, хуторів. Цікаво, кого вони бачили в Сковороді - паломника, прочанина, музику, пііта, дивака, невдачу, порадника чи пророка?

Друзі, прилучаймося до його мудрості, до його світлого поетичного слова .

«Знайдімо нове серце. Одягнімося в одягу нових нетлінних надій, в нутро братолюбія.Тоді нам все живе просвітлиться, весь мир заграє і заскаче. Буде нам щодня Великдень, не зайде сонце нам. Ми ж наречемося народом святим, людьми оновлення», - так вчив Григорій Соворода.

155 слів

3 просторів Інтернету

Всебічно обдарований хлопець міг би зажити слави та багатства. Але життя не пізнаєш, якщо сидітимеш у палатах. Тому Григорій Сковорода вирішив більше мандрувати, зустрічатися з людьми. Він вирушив за кордон. І почалися подорожі Європою, пізнання світу - Німеччина, Словаччина, Польща, Північна Італія. Він бував у багатьох університетах, слухав лекції відомих професорів, оволодів мовами, вивчав різні філософські системи, придивлявся до життя. Але туга за рідним краєм привела його знову на Батьківщину, у рідне село Чорнухи. Та не застав ні неньки, ні батька. Потім почав викладати піітику у Переяславському колегіумі. Вчив по-новому, а це не подобалося єпископу. Його звільнили. Потім був домашнім учителем у поміщи- ка Степана Томари в с.Ковраї на Харківщині.

З 1789 року працював у Харківському духовному колегіумі. Був незвичайний учитель: писав байки, викладав стародавні мови, глибоко цікавився математикою, географією, економікою, вчив дітей етичних норм, яких завжди дотримувався сам. Сіяв у дитячі душі добро, правду, гуманізм, волелюбство. Проте постійні доноси, цькування з боку можновладців змусили його залишити цей навчальний заклад.

159 слів

З прсторів Інтернету

Григорій Сковорода мав своєрідний розум: його бентежило те, що для тисяч людей було буденним і звичайним. Йому хотілося прочитати книгу буття, розгадати сенс людських учинків, заглянути в людську душу, як заглядали цікаві глядачі за завісу вертепу на різдвяних виставах. Понині в Чорнухах збереглася легенда про те, як Сковорода покинув домівку. Одного разу, пасучи отару, він нібито зачитався і не помітив, що одна вівця десь подалася. Батько, роздратований тим, що з Грицька поганий помічник, побив його. Після цього хлопець зник з дому. Знайшли його в сусідньому селі аж через місяць: там він наймитував і збирав гроші на навчання. Закінчилась ця пригода примиренням з батьками, які спорядили сина вчитися до Києво-Могилянської академії. Проводжаючи синів, батьки, напевне, сподівалися, що ті заживуть якщо не слави, то достатку, а Гриць вивчиться й повернеться в духовному званні, житиме в пошані.

Важко сказати, які картини хвилювали юнака, коли він пробирався до Києва вчитися. Мабуть, ще тільки починав замислюватися над драматизмом навколишнього життя. Але щемливе відчуття несправедливості, з якою доводиться стикатися в житті, уже було йому знайоме.

150 слів

За І.Драчем

22. Притча – оповідь «Вдячний Еродій» (фрагменти) 10-11 класи

Народженого до добра не важко навчити добру. Сокола досить швидко навчиш літати, але не черепаху. Орла за хвилину навчиш дивитись на сонце і мати з цього задоволення, але не сову. Оленя легко скеруєш на Кавказькі гори, легко привчиш пити з найчистіших джерел, але не верблюда і не вепра.

Усяка справа має успіх, коли природа сприяє. Не заважай лише природі і, коли можеш, знищуй перепони, очищаючи їй шлях. Клубок сам собою покотиться з гори, забери лише камінь, що лежить на перепоні. Не вчи його котитися, а лише допомагай. Не вчи яблуню родити яблука: вже сама природа її навчила. Загороди її лише від свиней, зріж будяки, почисть гусінь.

Вчитель і лікар лише служники природи. Буде так: хто захоче чомусь навчитися, повинен до того зродитися. Не від людини, а від природи — суть усього. Яка користь з янгольської мови, коли в ній нема доброї думки?

Гляньмо, пані моя, на весь рід людський! Тут науки киплять і бентежаться. Одначе вони хижіші за птиць, нестримніші за худобу, злостивіші за звірів, лукавіші за гадів, неспокійніші за рибу, невірніші за моря, небезпечніші за африканські пустелі. Чому так? А тому, що злими народжуються .

Еродій – це боголюбець .

183 слова

За Г.Сковородою

23

10-11 клас

Народився Григорій Сковорода 3 грудня 1722 року в селі Чорнухи, що на Полтавщині, у сім'ї малоземельного козака. І заможні, й незаможні люди того часу вважали питанням честі дати освіту своїм дітям. Ця традиція та виняткові здібності малого Гриця до навчання спонукали батьків віддати його в науку до дяка, а від дяка

— до церковнопарафіяльної школи. У рідному селі жив до 16 років. Час достатній, щоб закохатися в рідну природу, поетичний український народний побут, натхненну козацьку пісню та невмирущу душу, яку оспівували сліпі лірники й кобзарі.

А який він від природи мав чудовий голос і музичний хист! Вільно грав на сопілці, флейті, скрипці, гусях, лірі, бандурі. У школі був солістом церковного хору. Все це відкривало дорогу до підготовчого класу Києво-Могилянської академії.

Це був перший вищий навчальний заклад в Україні, багато хто мріяв вчитися в ньому. Там були студенти з Петербурга і Москви, Білорусі й Польщі, Молдови та Румунії, Болгарії, Сербії, Греції й Близького Сходу. Перед його брамою зачудовано зупинився Григорій і поринув у вир студентського життя, став одним з найретельніших, особливо наполегливих і тямущих студентів. У 20 років його відряджають до Петербурга в придворну капелу, бо прославився співом, грою на музичних інструментах та композиторським талантом. Музику створював на власні вірші.

190 слів

З просторів Інтернету

24

11 клас

Російська імператриця Катерина II любила удавати із себе покровительку філософів, підкреслювала свою наближеність до них. 1787 року, подорожуючи по Україні, вона зачула про видатного сучасного філософа Григорія Сковороду і здивувалася: «Чому я не знала про нього раніше? Чому він не охоплений моєю увагою і милістю?»

Негайно ж звеліла розшукати Сковороду і переказати йому повеління, аби переселився до столиці росії, щоб вона завжди могла, коли їй забажається, з ним зустрітись й поговорити.

Посланець переказав Сковороді волю Катерини. Філософ вислухав уважно й нічого не відповів. Зате заграв на сопілці веселу мелодію. Розгублений посланець мусив вислухати її до кінця. Потім філософ здивував його такими словами: «Скажіть матінці-цариці, що мені моя сопілка і вівця дорожчі царського вінця». Вельможам важко було зрозуміти поведінку Сковороди. Як це людина може відмовитись від теплового місця під сонцем, від благ і почестей?

Сковорода ніколи не мав свого дому, свого майна. Якимось чином із можновладців дорікнув йому, чому він зовсім не клопочеться тим, щоб мати щось у своїй власності.

Адже людині з такими знаннями й такою славою це зовсім не важко. Для історії збереглась відповідь Сковороди: «Шановний пане! Світ подібний до театру. Я довго міркував про це і після великого випробування себе побачив, що не можу представляти в театрі світу жодної особи вдало, крім низької, простої, безтурботної, самотньої. Я обрав собі цю роль і задоволений».

214 слів

М. Слабошпицький

25

11 клас

Григорій Сковорода легко вчився всьому і мав багато талантів. Він пройшов конкурсний відбір і потрапив у придворну капелу російської імператриці Єлизавети. Тому наступні три роки живе в Санкт-Петербурзі та Москві. Після повернення в Київ йде вчитися філософії до Києво - Могилянської академії. Через рік Григорія Сковороду, як перекладача, беруть у торгіву місію, яка має на меті закуповувати вино в Європі. Він побував в Угорщині, Австрії, Словаччині, Польщі, Чехії, Німеччині та Італії. Повернувшись в Україну, почав працювати вчителем поетики у Переяславському колегіумі, підготував курс «Розважання про поезію», але швидко пішов з цієї роботи, оскільки від нього вимагали «викладати так, як заведено».

З часом Григорій стає вихователем у сім'ї поміщика Василя Томари. Там, у селі Каврай, що за 36 верст від Переяслава, він затримається на шість років. Згодом Сковорода - викладач поетики Харківського колегіуму. На той час він уже дуже вирізнявся від загалу, сторонився почестей та відмовлявся від нагород. Казав, що йому наснився сон, у якому він побачив усі ниці прояви людської природи. Цей сон спонукав Сковороду вдатися до аскетичного способу життя і багато часу проводити у мандрах. Григорій пише філософські діалоги, трактати, поезії та байки. Вони дійшли до нашого часу, хоча за життя Сковороди не друкувалися.

За переказами, Григорій Сковорода знав день своєї смерті і помер у мирі із самим собою 9 листопада 1794 року в селі, яке тепер називається Сковородинівка Харківської області. На своїй могилі письменник заповів написати слова, які тепер знають усі: «Світ ловив мене, та не спіймав».

216 слів

3 просторів Інтернету

З покоління в покоління передаються розповіді про Григорія Сковороду - письменника, просвітителя, філософа. За що б він не брався, робив по-новому, ставився до цього відповідально, принципово. Будучи викладачем піітики, Г.Сковорода вчив по-своєму, працював залюбки, укладав підручники. Це не подобалось єпископу. А ще більше не сподобалася сміливість, з якою Сковорода йому відповів: "Одна справа — архієрейський посох, а інша — смичок". Цими словами філософ указував на невігластво єпископа, який не має права судити про якість викладання.

Сковорода вів мандрівне життя, щоразу відхиляючи пропозиції щодо різних посад та чинів. А таких пропозицій було чимало. Ченці Києво-Печерської лаври, знаючи його як ученого, пропонували стати "стовпом церкви і прикрасою обителі". У відповідь почули: "Доволі і вас, стовпів неотесаних, у храмі Божому". Спокушали його й високими світськими посадами. Бажаючи ізолювати Григорія від людей, харківський губернатор запитував його, з якої причини той не обере якогось сану. І Григорій Савич пояснив, що світ подібний до театру, де кожний обирає свою роль. А він обрав і грає роль низької, простої і самотньої людини. Відмовив Сковорода навіть цариці Катерині II, заявивши: "Мені моя сопілка і вівця дорожчі царського вінця".

Не потрібні були Сковороді слава й почесні, високі посади і багатства. За щастя він вважав життя за совістю, а головне в житті — залишатися самим собою, бути вільним і незалежним. Великий філософ обрав шлях втечі від світу зла й досягнення свободи духу. Він з повним правом заповідав написати на своїй могилі: "Світ ловив мене, та не спіймав".

218 слів

З учнівського твору

Видатний український філософ - містик, богослов, поет та педагог, він був чи не найцікавішою постаттю в історії українського духу. Однак офіційних даних про нього збереглося небагато.

Народився Григорій на Полтавщині у родині спадкових козаків. Про точну дату народження світ дізнався лише через 200 років після народження філософа. Саме тоді дослідники віднайшли в одному із листів Сковороди згадку про святкування власного дня народження. Він мав виняткові здібності до навчання. Вже у 16 років вступив до Києво-Могилянської академії – першого вищого навчального закладу в Україні. Вивчав латинську, грецьку, церковнослов'янську, польську, німецьку та інші мови. Грав на сопілці, флейті, скрипці, гусях, лірі, бандурі. Проте вищої освіти так і не здобув. Працюючи педагогом у Харківському колегіумі, мав власну систему оцінювання. Замість балів він писав справжні вирокі: «вельми туп», «справжнє безглуздя», «досить гострий» тощо.

Його називають зачинателем жанру байки. Писав твори переважно староукраїнською та латинською. Надавав перевагу особистій духовній свободі. Філософські трактати присвячував здебільшого етиці. А головним сенсом людського існування вважав самопізнання. Відкрито засуджував московських гнобителів.

Якось Катерина II забажала побачити відомого українського філософа особисто. Він прибув на її запрошення до палацу. Коли зайшла цариця до приймальної зали, всі присутні вклонилися, крім Сковороди. На питання Катерини, чому він не кланяється, відповів: “Не я бажав тебе бачити, а ти сама захотіла на мене подивитися. А як же ти мене роздивишся, коли я перед тобою удвоє зігнуся”.

218 слів

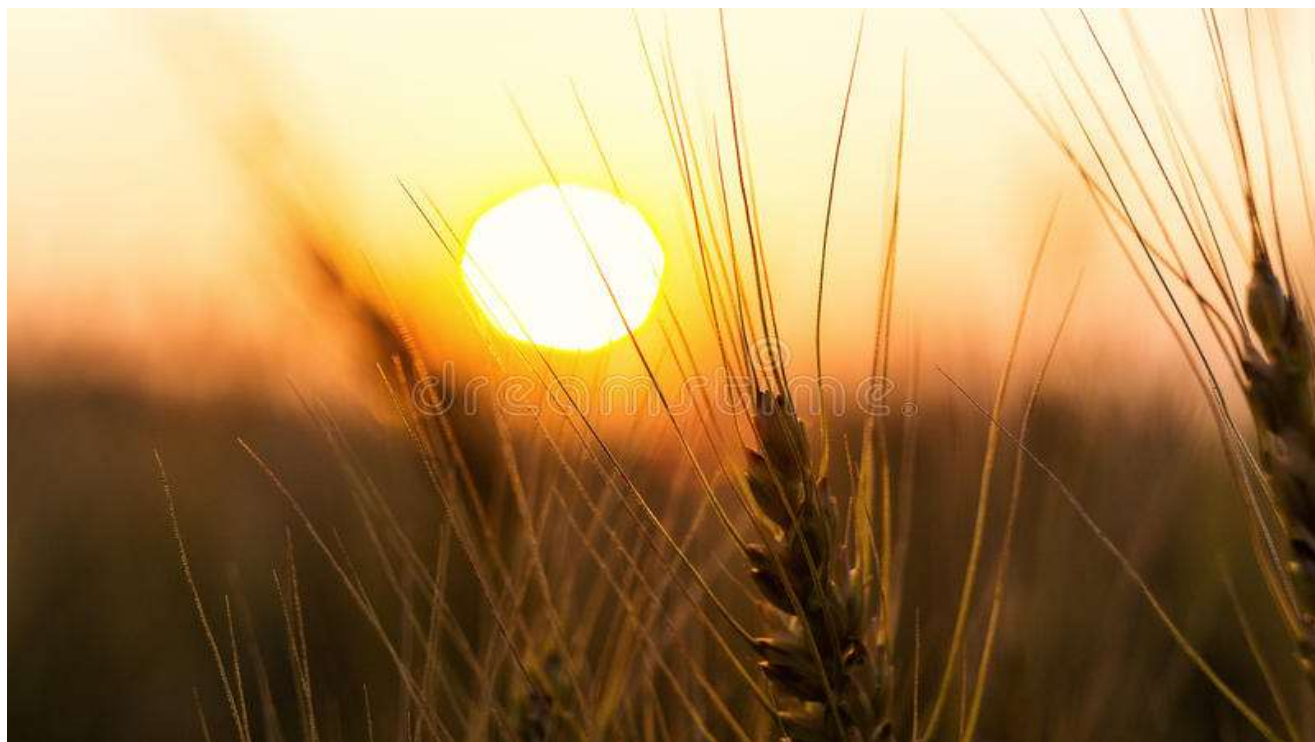
З просторів Інтернету

*Шукаємо щастя по країнах, століттях,
а воно скрізь і завжди з нами; як риба у воді,
так і ми в ньому, і воно біля нас шукає нас
самих.*

Григорій Сковорода

УСПІХІВ ВАМ!

Список використаної літератури

1. Г.Сковорода. Сад пісень. Вибрані твори. Для старшого шкільного віку. - К.:Веселка, 1980. – 190 с.
2. Клімов А.А. Видатні українці. Малий довідник. - Х.:Веста, 2010. – 224 с.
3. Шляхи сподівань. Українська література кінця 18-початку 20 ст. Навальний посібник. Уклад. Шкляр В.І. – К.:Грамота, 2003. - 512 с.
4. Улюблені афоризми для розуму і серця. Навчальна книга. Уклад. Шавурський В. – Т.:Богдан, 2006. – 320 с.
5. Українська література: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Уклад. Міщенко О.І. – К.:Генеза, 2009. – 304 с.
6. Збірник диктантів з української мови. Готуємось до ДПА. 9 клас. Уклад. Білецька О. – Т.:Підручники і посібники, 2015. – 64 с.
7. Г.Сковорода. Повна академічна збірка творів. – Х.:Майдан, 2011. – 1400 с.

